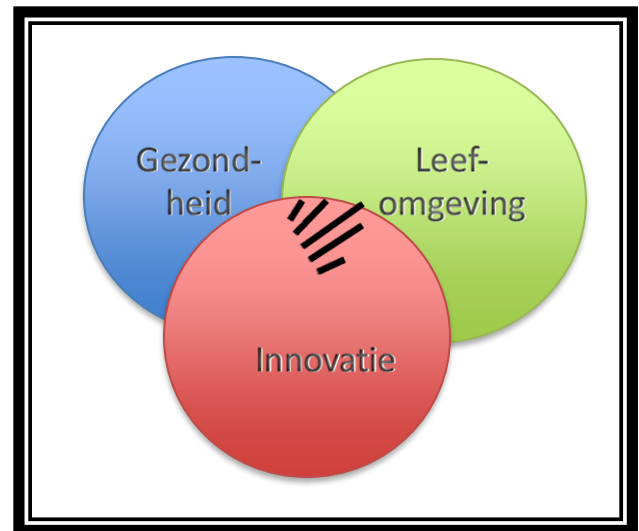

Strategie Innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving

De ambitie van de Provincie Utrecht is om in 2050 de gezondste en gelukkigste regio van Nederland te zijn.

Het innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving zet in op innovatie voor het behouden en verbeteren van de gezonde leefomgeving. Goede (en slechte) gezondheid wordt voor een belangrijk deel bepaald door onze leefomgeving; de plek waar we wonen, werken, bewegen en ontspanning zoeken. In de Provincie doen stevige uitdagingen, zoals woningbouw, klimaatadaptatie, energietransitie, voedseltransitie en mobiliteitstransitie, de komende jaren een beroep op de schaarse ruimte. Hoe groter de druk op de ruimte, hoe groter de noodzaak om voor innovatie om daarmee de bestaande ruimte slimmer te ontwerpen en te benutten zodat het de gezondheid zoveel mogelijk bevordert.

Om dit te realiseren in de beperkte ruimte moet je verschillende opgaven aan elkaar verbinden. Een uitdaging met veel kansen en knelpunten rondom draagvlak, samenwerking, organisatie, governance en financiering. Deze knelpunten en kansen vragen om toekomstgerichte innovaties.

Het doel van het innovatieprogramma is het toepassen van beproefde innovatieve oplossingen. We ondersteunen hiermee de volgende doelgroep; beleidsmedewerkers, inwoners of wijkorganisaties, bedrijven, woningbouwcoöperaties en kennisinstellingen. We analyseren kansen en knelpunten en agenderen die bij

onze doelgroep. Samen met hen programmeren we voorbeeldprojecten en werken we aan de toepassing van innovatieve oplossingen. Innovaties met bewezen impact worden met inzet van bestaande netwerken breder verspreid en opgeschaald. Praktijkvoorbeelden worden ter inspiratie zoveel mogelijk in de regio gedeeld. Hierdoor krijgt een brede groep van bewoners, bedrijven en organisaties een nieuw handelingsperspectief en kunnen innovaties verder worden gebracht naar andere gemeenten en wijken binnen de provincie. Op deze manier dragen de innovaties bij aan het verbeteren van de gezonde leefomgeving.

- **Analyseren van kansen & uitdagingen en programmeren van experimenten**

Het programma-team maakt periodiek een analyse van de vraagstukken rond het thema Gezonde Leefomgeving. Vervolgens wordt bepaald waar enthousiasme en energie zit bij beleidsmakers, bedrijven, kennisinstellingen en burgerorganisaties. We doorgronden onderliggende uitdagingen en kansen en brengen innovatieve en interessante oplossingen in kaart. Op basis hiervan initieert de provincie praktijkexperimenten. Zo ontstaat een interessante set aan ideeën voor experimenten, die invulling geven aan het Innovatieprogramma Gezonde Leefomgeving. Voorbeelden van experimenteer-projecten zijn *tool ondersteuning gezonde gebiedsontwikkeling*, *Slimme monitoring*, *Fieldlabs Sport en Bewegen*, *Beloopbaarheid-tool*, *Stille Stad* en *Zusterparken*.

- **Ontwikkelen van innovatieve oplossingen en praktijkvoorbeelden**

Een aantal experimenten worden geselecteerd en vervolgens verder uitgewerkt tot projecten. Samenwerkings- en financieringspartners worden betrokken om de praktijkexperimenten verder tot wasdom te brengen. Hierbij wordt rekening gehouden met het transformatie-potentieel van de innovatieve oplossingen. Bovendien wordt er gekeken naar zowel project-interne factoren (zoals technische kwaliteit), als omgevingsfactoren (lerende omgeving en bestaande netwerkcultuur). De experimenteer-projecten worden vervolgens uitgevoerd, nauwgezet gemonitord en geëvalueerd. Doel is om de innovatieve oplossingen te valideren, voor bredere toepassing. Daarnaast faciliteren we de ontwikkeling van specifieke oplossingen door gebruik te maken van het platform *Challenge-based innoveren*. Een platform dat is opgericht samen met de ROM en gemeente Utrecht. Zo kunnen gevalideerde innovatieve oplossingen uit de samenleving worden gemobiliseerd als antwoord op een maatschappelijke uitdaging van een collega.

SNUFFELFIETS

Snuffelfiets heeft als doel om 'hyperlokale' data te verzamelen over de aanwezigheid van fijnstof in de leefomgeving. Inwoners verzamelen data door een sensor op hun fiets. Analyse van de data geeft inzicht in de kwaliteit van de leefomgeving en de effectiviteit van groene fietsroutes ([bron](#)).

Afwegingskader voorbeeld-projecten Gezonde Leefomgeving

- Potentieel het verschil kunnen maken
- Thematisch bijdragen aan gezondheid via gezonde leefomgeving (bebouwing, voorzieningen, contact, natuur, milieu)
- Een duidelijke probleemeigenaar
- Initiatieven waar energie op zit
- Past binnen de capaciteit van het programma
- Link met Provincie Utrecht

- **Opschalen van gevalideerde innovatieve oplossingen**

Kennis, kunde, instrumenten en aanpakken worden opgehaald bij eigen projecten, projecten die de Provincie Utrecht stimuleert en bij overige relevante en interessante projecten in de regio. De innovaties worden vervolgens aangeboden bij lopende en nieuwe projecten en programma's van de provincie en bij de netwerken waarmee wordt samengewerkt (*Health Hub Utrecht*, *Lerend Netwerk Gemeenten*, *Data en Kennis Hub*, *WHO Europe Regions for Health*). Ook stimuleren we opschaling door inzet van de subsidieregeling

Klimaatbestendige, Groene, Gezonde Steden en Dorpen. Interessante overige projecten uit de regio zijn bijvoorbeeld *DSIH*, *Urban Releaf*, *SPUKSLA* en *IPAL*. Doorlopend worden het transformatie-potentieel van de innovatieve oplossingen gemeten, geanalyseerd en teruggekoppeld aan de hand van het nieuw ontwikkelde monitoringsraamwerk voor innovatie. Waar mogelijk worden verbeteracties uitgevoerd.

- **Inspireren van verbindende individuen en organisaties**

De inzichten, uitkomsten en lessen worden gebundeld in een ‘handboek’ of ‘reiswijzer’. Er wordt actief gewerkt aan het clusteren en versterken van initiatieven. Daarnaast wordt gewerkt aan lerende netwerken, waarin partners elkaar kunnen vinden om kennis en ervaringen te delen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van vernieuwende methoden, zoals storytelling. Naast kennis en kunde over de werking van de innovatieve oplossingen, doet het programma ook ervaring op met “hoe te innoveren” en de gebruikte aanpakken, instrumenten en werkwijzen. Deze worden binnen de provincie gedeeld om zo het strategisch vermogen van de provincie met innovatiekracht te versterken.

Mede-overheden Burgerorganisaties Onderzoeksinstituten Bedrijven

- **Communiceren en programmatisch werken**

Binnen het programma wordt continue gezocht naar integratie en borging van geleerde lessen, beproefde oplossingen en nieuwe werkvormen binnen de organisatie (en waar mogelijk daar buiten). Bij iedere fase van ontwikkeling worden de innovaties aan het afwegingskader getoetst. Door te gaan werken aan een leeragenda kunnen de aannames voor het programma worden onderzocht met behulp van praktijkgericht onderzoek. Zo kunnen onderliggende vraagstukken naar boven komen en bij het Rijk, provincie, gemeenten, bedrijven en kennisinstellingen worden geagendeerd. De ins en outs van het programma en haar activiteiten worden via sociale media, podcasts en posters gecommuniceerd. Opdat we in de Provincie Utrecht een sneeuwbaaleffect weten te creëren voor het versnellen van het halen van onze ambitie: **in 2050 de gezondste en gelukkigste regio van Nederland zijn!**

Nieuwsgierig? Bezoek [onze website](#) voor meer informatie!